

WPA-Benelux

Nieuws 2001/1

22ste Jaargang

maart 2001

Nummer 1

Inhoudsopgave

Blz	3	Inhoudsopgave	
Blz	4	Van de redactie	
Blz	5	DNA – Veren voor Natuurbescherming	Han Assink
Blz	8	Fazantendag te Heeswijk-Dinther	redactie
Blz	9	Kraagfazantendag te Tienen	Werkgroep kraagfaz.
Blz	13	Fazanten Foto-CD	John Corder
Blz	15	CBAC – Nieuwsflitsen	Han Assink
Blz	15	Het Bruijn's bosshoen herontdekt	redactie
Blz	16	Overzicht fazantenstamboeken	redactie
Blz	17	Persbericht 'De Rooie Hoeve'	redactie
Blz	17	Activiteiten Kalender	redactie
Blz	18	Colofon	

Bijlagen: DNA-aanvraagformulier
Programma 23ste Fazantendag te Heeswijk-Dinther

Van de Redactie...

De Internationale Conventie zal niet plaatsvinden in de dierentuin van Jersey zoals eerder vermeld. De kosten zijn zo aanzienlijk dat het organiseren van een dergelijke bijeenkomst slechts voor weinig deelnemers deelname mogelijk zou zijn.

Er is gezocht naar alternatieven in Duitsland, Nederland en België. Uiteindelijk bleek dat op deze korte termijn een dergelijke bijeenkomst niet realiseerbaar was.

Uiteindelijk is besloten om de conventie op 29 en 30 september 2001 te houden in het Beale Park, vlakbij Reading in Engeland. Het Beale Park is tevens het hoofdkantoor van de WPA.

De voorbereidingen voor de 23ste Fazantendag zijn in volle gang. Het programma is dit jaar opnieuw zeer interessant; aansluitend is een bezoek aan fazanterie 'De Rooie Hoeve'. Bijgevoegd bij deze Nieuwsbrief treft U het programma en het inschrijvingsformulier aan.

Ter ondersteuning van het DNA-project is een foto-CD uitgebracht met ruim 900 foto's, video's en een presentatie van de World Pheasant Association. John Corder heeft veel energie gestoken om een voortreffelijke foto-CD te produceren. Een echte aanrader voor computer-geïnteresseerden.

Pierre Hermans heeft te kennen gegeven om wegens persoonlijke omstandigheden zich te moeten terugtrekken uit het bestuur van WPA-Benelux en tevens uit de Kamhoenderwerkgroep. Het bestuur is Pierre zeer dankbaar voor hetgeen hij voor de kamhoenders in het bestuur van WPA heeft bijgedragen. Het voorstel van het bestuur om Loi Burger in het bestuur op te nemen is voor 100 % ondersteund.

Het bestuur hoopt om in het jaar 2002 de tweejaarlijkse internationale conventie te organiseren.

Overwogen wordt om deze te doen plaats vinden in Vogelpark 'Plantaria' te Kevelaer.

DNA – Veren voor Natuurbescherming – DNA

Praktische aspecten van het verzamelen van veermoensters voor het gezamenlijke DNA-Project

Door: Han Assink
Namens het DNA-steering comité

De afgelopen jaren heeft U veel inhoudelijke informatie ontvangen over het gezamenlijke DNA-project. Verschillende lezingen tijdens de Fazantendag en de jaarvergaderingen. Tevens het artikel van Kristin Leus, conservatie biologe van de Antwerpse dierentuin. Inmiddels zijn de eerste voorlopige resultaten bekend van een aantal onderzochte soorten (ruim 500 monsters). Met klem wijs ik er op dat dit voorlopige resultaten zijn, omdat wij nu slechts het eerste onderzoek m.b.t. deze monsters hebben afgerond. Vervolgonderzoeken zijn nodig om de vogels die hierbij niet als hybride zijn aangewezen verder te onderzoeken.

De eerste resultaten zijn in het artikel van het DNA-steering committee, elders in dit blad opgesomd, maar dienen dus nog steeds als voorlopige uitslagen beschouwd te worden. Deze resultaten zijn stimulerend maar geven ook aanleiding tot bezorgdheid. Veel collega-liefhebbers beschouwen een negatieve uitkomst als een verwijt. Dit is onterecht omdat in vrijwel alle gevallen het bijna onmogelijk is om de basis van het hybridiseren te achterhalen. Vaak gaat dit vele generaties terug. Wij dienen er dan ook absoluut te verzekeren dat kwekers die aan dit project meewerken op volledige vertrouwelijkheid kunnen rekenen.

De uiteindelijke uitslag van de genomen monsters is thans nog niet beschikbaar omdat het onderzoek nog niet is afgerond. Zodra hier sprake van is zal het DNA-committee (Ettore Randi, Alain Hennache, Gary Robbins, Steven Vansteenkiste en ondergetekende) certificaten van zuiverheid uitreiken aan de kwekers.

Zuivere dieren kunnen deelnemen aan fokprogramma's (Internationale stamboeken, EEP's, ESB's en andere registers). Niet zuivere dieren, hybriden, zijn levende dieren waaraan men veel plezier kan ervaren en, hoewel uitgesloten voor erkende fokprogramma's, dienen deze dieren niet gekwalificeerd te worden als 'soepkippen' en hun fokkers als 'sjoemelaars'.

Een zeer belangrijk feit is vertrouwelijkheid en goede controle bij het monsternemen.

Vervolgens wordt aan de hand van de ingestuurde formulieren een route gepland, die door de monsternemers wordt gereden. U ontvangt bericht op welke dag Uw fazanten worden bemonsterd.

Vijf elementen zijn wezenlijk in dit project:

- Betrouwbaarheid van de gegevens
- Betrouwbaarheid van het nemen van de monsters
- Kosten van het onderzoek voor leden van WPA en Aviornis in België en Nederland
- Interpretatie van de gegevens
- Voorrang geven aan dieren met een hoge prioriteit
- Publicatie van de gegevens en verwerking van de gegevens

Het is van belang voordat wij de bovenstaande kernpunten behandelen om de redenen voor dit DNA-onderzoek nog even kort de revue te laten passeren:

1. Vaststellen van de zuiverheid van fazantachtigen in beschermd milieu in Europa en mogelijk er buiten.
2. Bijdragen leveren aan het oplossen van taxonomische problemen bij fazantachtigen; Bv. de ondersoorten van de rode kamhoenders of de taxonomie van de laagland-Lophura's van Vietnam
3. Populatiebeheer mogelijk maken op basis van genetische gegevens van fazanten in beschermd milieu door het vaststellen van onderlinge verwantschappen.

NB: De genetische bijdrage aan het verbreden van onze kennis over fazanten is één van de vele mogelijkheden, die ons in deze tijd ter beschikking staan en dient dan ook niet geïsoleerd te worden van de andere mogelijkheden als morfologisch en ethologisch onderzoek. Een goed voorbeeld is het kraagfazanten- en kamhoenderonderzoek dat zowel een genetische als een morfologische kant heeft dankzij de uitgebreide studies in diverse musea in Europa. U bent hierover al herhaaldelijk geïnformeerd. Meer algemene informatie werd verstrekt in het artikel van Kristin Leus, de conservation bioloog, van de Antwerpse Dierentuin.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door Dr. Ettore Randi van het INFS te Bologna in Italië. De keuze is op dit instituut gevallen omdat Dr. Randi inmiddels veel ervaring heeft opgebouwd met hoenderachtigen en tevens omdat zijn instituut de mogelijkheid had om dit omvangrijke onderzoek uit te voeren. Destijds is het instituut opgericht door de bekende fazantenkweker en onderzoeker Prof. Dr. Ghigi.

Welke facetten zijn nu van belang om goede monsters te nemen:

- **Betrouwbaarheid van het monster**

1. Het monster dient niet met eigen DNA in aanraking komen. De monsternemer zorgt er voor dat het deel van de schacht van de veer niet met de vingers wordt aangeraakt.
2. Het monster dient door de monsternemer getrokken te worden.
3. De monsternemer verricht de nodige administratieve werkzaamheden om een goede registratie van de monsters vast te leggen.
4. De betreffende vogel dient een passende gesloten voering te hebben (bv een Aviornis-ring) of voorzien te zijn van een transponder (AEG-Trovan).
5. Het veermonster: één staartveer en één vleugelveer worden getrokken. Het schachteinde wordt op ca. 4 cm afgeknipt en in het monsterflesje gedaan. Het flesje is gevuld met 100 % ethanol. Het etiket op het flesje en het bijgaande formulier worden volledig door de monsternemer ingevuld.
6. De monsters worden centraal verzameld en opgestuurd naar Bologna. De resultaten zijn beschikbaar na een aantal maanden.
7. Het beschikbaar gestelde monster blijft in Bologna ter beschikking voor vervolgonderzoek.
8. Na voltooiing van alle onderzoeken wordt al of niet een certificaat van zuiverheid geleverd afhankelijk van het resultaat.
9. Raszuivere dieren kunnen deelnemen aan erkende fokprogramma's; niet goed gekeurde dieren niet.

- **Betrouwbaarheid van het nemen van de monsters:**

1. In Nederland en België is gekozen voor onafhankelijke monsternemers, zoals dat gebruikelijk is in de kynologie en andere stamboeken om iedere zweem van fraude te voorkomen.
2. De monsternemers krijgen een opleiding om dit werk uit te voeren.
3. Registratie van de monsters staat centraal.
4. De gegevens blijven ten alle tijde vertrouwelijk.

5. De monsternemers zijn niet aansprakelijk voor enige schade die door het monsternemen direct of indirect wordt veroorzaakt.
 6. De monsternemer betreedt nooit de voliëre; het nemen van monsters dient in een aparte ruimte plaats te vinden om ontsnappen te voorkomen. De eigenaar vangt zelf zijn vogels en biedt ze aan om monsters te nemen in de aparte ruimte.
- **De kosten van het onderzoek**
 1. De totale kosten van het project worden gedragen door de gezamenlijke organisaties
 2. De kosten per monster bedragen: **20 Euro**
(FI 44,--; BEF 800)
dit bedrag is inclusief de monsternamen, vervoerskosten, administratie en verzendkosten.
 3. In de kosten is het afleveren van een certificaat inbegrepen.
 - **Interpretatie van de gegevens**
 1. De genetische aspecten zullen geïnterpreteerd worden in Bologna
 2. De gegevens worden alleen gerapporteerd aan het DNA-steering comité
 3. Het comité stelt de gegevens ter beschikking aan de monstervergadering en aan het fokprogramma, indien hiervan sprake is.
 4. De resultaten van meer monsters laten toe om genetische diversiteit vast te stellen; dus of binnen een populatie in beschermd milieu meer bloedlijnen aanwezig zijn, die essentieel zijn voor een beter beheer van een dergelijke populatie. De betreffende stamboekhouder zal deze analyses maken met behulp van speciale software: het SPARKS stamboek-programma.
 - **Voorrang aan soorten met een hoge prioriteit:** dit zijn
 1. Dieren waar al registers of stamboeken voor bestaan
 2. Dieren, die belangrijk zijn voor het instandhouden van de soort; dus vaak een bedreigde status hebben.
 3. Dieren, die mogelijk in aanmerking komen voor herintroductie (b.v. arendrager pauw).
 4. Soorten waarbij het oplossen van taxonomische problemen centraal staat.

De onderstaande soorten zijn in 1997 (DNA-vergadering Bologna) en vervolgens in 2000 (DNA-vergadering Pangbourne) aangemerkt als soorten met de A-prioriteit. De monsternemers zullen zich hierop in eerste instantie concentreren:

- **Genus Tragopan: Blyth's, Cabot's, Temminck's en Satyr Tragopan**
- **Genus Lophura (edwardsi, hatinhensis en imperialis): Edwards'-, Vietnam- en keizerfazant**
- **Crossoptilon manchuricum: Bruine oorfazant**
- **Polyplocus emphanum: Palawanpauwfazant**
- **P. inopinatum en P. malacense: Berg- en Maleise pauwfazant**
- **Pavo muticus: Arendrager pauw**
- **Genus Lophura (nycthemera en leucomelanos): Zilver- en kalijfazanten**
- **Genus Chrysolophus: Goud- en Lady Amherstfazant**
- **Genus Gallus: Alle kamhoenders**

Veel van het werk voor de laagland lophura's van Vietnam is inmiddels uitgevoerd en een onderzoek naar de taxonomie de zilver- en kalijfazanten is ook onderweg.

- **Publicatie van de gegevens**

1. Bij alle publicaties, wetenschappelijk of populair, worden de sponsors van het project vermeld.
2. De gegevens komen bij de kweker en bij de stamboekhouder/coördinator van een bepaalde soort of groep van soorten. Dit blijft steeds vertrouwelijk.
3. Het is van groot belang dat alle gegevens goed behouden blijven en dat de deelnemers uiteindelijk deel uit gaan maken van deze beheersprogramma's voor bedreigde diersoorten. Dit is uiteindelijk de wens die in de statuten van beide verenigingen is opgeschreven.

Voor verdere informatie kunt U terecht bij:

**Han Assink
DNA-project
Boerenweg 66
5944 EL Arcen
Nederland**

**Fax: 077-473 2884
Email: vogelhof@worldonline.nl**

Uitsluitend gebruik maken van het DNA-formulier om de planning zo goed mogelijk te organiseren!

De onderstaande organisaties en instuten hebben het gezamenlijke DNA-Project mogelijk gemaakt:

World Pheasant Association; EAZA Galliform TAG; Natural History Museum Paris / Zoo Clères
World Pheasant Association – France; World Pheasant Association – Benelux
World Pheasant Association – Westrag 2000; World Pheasant Association – Germany;
European Jungle Fowl Group; Northern Ireland Ornamental Pheasant Society; Aviornis – Flanders; Aviornis
France; Aviornis – Netherlands; Aviornis – United Kingdom
Club des Exotiques; Private Collections; Hanoi Zoo; Chester Zoo - Belfast Zoo;
Dier en Park – Zoo Federation; The Old House Bird Garden, Royal Zoological Society of Antwerp;
Thrigby Hall Wildlife Gardens; Zoologische Garten Köln; Cotswold Wildlife Park; Mulhouse Zoo; Marwell Zoo;
Monkriegg Breeding Centre; De Vogelhof CBC; anonymes contributions

*23ste Fazantendag
De Rooie Hoeve, Heeswijk Dinther*

Door: de redactie

Bijgevoegd treft U het programma aan voor de 23ste Fazantendag, die dit keer plaats vindt te Heeswijk-Dinther. Marianne en Merlijn van den Wittenboer zijn onze gastheren voor deze dag die 's-Ochtends plaats vindt in de 'Proatstal' en vervolgens met een bezoek aan Fazanterie 'De Rooie Hoeve' wordt afgeloten.

De Rooie Hoeve heeft inmiddels een grote bekendheid gekregen bij fazantenliefhebbers uit Nederland en België, maar ook ver daarbuiten. De website wordt druk bezocht.

Het programma omvat een aantal interessante items, waaronder voliereinrichting en verrijking van het volieremilieu. Informatie over het DNA-project en veel meer (zie het bijgevoegde programma).

De kosten zijn gelijk gebleven aan de voorgaande jaren.

Verslag van De Kraagfazantenbijeenkomst te Tienen 14 oktober 2000

Door: De kraagfazantenwerkgroep

1. Opzet.

De '1ste Kraagfazantendag' werd georganiseerd onder de vleugels van de "K.M. Het Neerhof" te Tienen.

De opkomst was een mager beestje, gelukkig was de harde kern van de kraagfazantenliefhebbers (de enthousiaste K-side) wel present. 'Small is beautiful' zullen we maar denken. Op deze zonnige herfstdag stelde de kraagfazantenwerkgroep de resultaten van 3 jaar werking voor.

2. Welkom.

Tegen een prachtig decor van kleurrijke fuchsia's, geestdriftig kwakende eenden en kraaiende hanen heette de werkgroep iedereen van harte welkom. Men dankte het bestuur van "Het Neerhof", met name Sylvia Kerstens en Fons Reynaers, voor de spontane medewerking tijdens het op poten zetten van deze dag.

Er waren twee redenen om Tienen als locatie te kiezen voor deze ontmoeting.

Het was onder impuls van Fons Reynaers dat in Tienen in 73 de 'Speciaalclub voor Park- en Sierwatervogels' ontstond, wat later Aviornis werd. Later in de jaren 80, terwijl bijna iedereen koortsachtig op zoek was naar tragopanen, argussen of exotische bloed- en pauwfazanten, bleef Fons Reynaers zich als een 'Tiense Vechter' verzetten tegen de teleurgang van de kraagfazant. Niettegenstaande een paartje goudfazanten amper 500 BF kost, heeft hij gedurende 17 jaar op de tentoonstelling van het Neerhof de beste plaats voor de kraagfazanten gereserveerd. Ere wie ere toekomt, en daarom opende Fons als eerste spreker de 1ste kraagfazantendag.

3. Fons Reynaers.

Fons schetste het ontstaan van Aviornis en daaruit voortvloeiend het 'SOS-Kraagfazant-project'. Reeds op de eerste Aviornis studiedag (1-6-75 Bokrijk) behandelde E. Brandt in een voordracht de raszuiverheid van de kraagfazanten. Dus niets nieuws onder de zon. Na wisselend succes kon men na jaren selecteren toch kraagfazanten tentoonstellen die moeilijk van raszuivere exemplaren te onderscheiden zijn. Fons was overtuigd van het nut van het balgenonderzoek en zorgde er mee voor dat de Tring-expeditie een financieel duwtje in de rug kreeg.

4. Joos Van Houdt.

Joos Van Houdt behandelde de morfologie van de kraagfazanten. Dankzij een uitgebreid balgenonderzoek in het Natural History Museum te Tring (UK) en een gedetailleerd literatuuronderzoek trok men volgende conclusies aangaande een bepaalde kraagfazantpopulatie die zichzelf op een natuurlijke manier onderhoudt:

- In een gegeven populatie zijn er geen twee individuen identiek.
- Voor elk morfologisch kenmerk is er een zekere variatie binnen die populatie.
- Een soort heeft een verscheidenheid aan genetische eigenschappen, welke verspreid zijn over de ganse populatie.
- Deze variatie binnen een populatie zorgt ervoor dat een soort kan overleven of zich aanpassen aan een veranderend milieu (= evolutie).
- De morfologie van een soort werd gewoonlijk beschreven aan de hand 1 exemplaar (= type) uit een bepaald geografisch gebied. Gescheiden populaties kunnen dan ook verschillen uiterlijk en in gedrag.
- De genetische gelijkheid tussen goud en Lady Amherstfazant bedraagt 97% (Johnsgard). Daarom spreekt deze auteur liever over een supercomplex dan over 2 afzonderlijke soorten.
- Yan Lan berekende aan de hand van mt-DNA dat 600.000 jaar geleden uit een oerkraagfazant de goud- en Lady Amherstfazant zich verder individueel als soorten ontwikkelden.
- Vanwege een hogere specialisatiegraad classificeert Johnsgard de goudfazant hoger in de stamboom van de hoenderachtigen dan de Lady Amherstfazant. Belangrijke kenmerken van de goudfazant zijn hier:
 - meer gebogen kuif,
 - veelvuldig voorkomen van veeruiteinden zonder baardjes,
 - verdere specialisatie van de staart,
 - bevederd aangezicht,
 - matte vleugelkleur,
- Het morfologisch balgenonderzoek toont verschillen aan, waardoor we sommige hybriden kunnen onderscheiden van de zuivere goud- en Lady Amherstfazanten uit een wilde populatie (= museumbalgen)

5. Ludo Pinceel

Er is een nieuwe mentaliteit omtrent het houden van wilde dieren in beschermd milieu: ze zijn niet onze gevangenen maar eerder onze gasten. Daardoor gaan conservatie en educatie overwegen op amusement.

- Bij de vraag welke dieren we gaan houden is dus de juiste soort van belang. Bij de kraagfazanten zijn er slechts twee soorten zonder ondersoorten beschreven. De goudfazant wordt echter al zeer lang in beschermd milieu gehouden en dus zijn er hier onvermijdelijk domesticatieverschijnselen opgetreden. Deze uiten zich in veranderingen in vorm en gedrag, bv. het verkorten van de extremiteten (slagpennen, poten) en een onaangepast gedrag tegenover mens en jongen als gevolg van negatieve selectie.
- Ook werden mutaties en mutanten bevoordeeld door de mens zodat gemuteerde genen die in een normale populatie niet thuishoren gingen overwegen (bv. gele goud). Verder kunnen recessieve (schadelijke) genen door inteelt in een hogere frequentie gaan voorkomen, daar waar ze in het natuurlijk milieu weggeselecteerd worden.
- Vooral door de geringe importen van voornamelijk mannelijke Ladyfazanten, werden talrijke soortkruisingen met goudfazanten doorgevoerd. Men trachtte achteraf wel door terugkruisingen en selectie weer een zuiver type te bekomen, maar zoals we weten, is dit praktisch onmogelijk. Een terugfokken gebeurt trouwens altijd naar een (veel te) beperkt aantal (uitsluitend morfologische) kenmerken.
- Tenslotte werden bij de selectie van de Ladyfazant een aantal vergissingen gemaakt. Zo werd er geselecteerd naar onbestaannde kenmerken (bv. zuiver witte poten bij de haan) en

werden bepaalde 'anti-goud'-kenmerken bevoordeeld bij de hennen, zodat een lady-hen ontstond die in de natuur niet voorkomt.

6. Video

De voormiddag werd afgesloten met een video van John Corder (WPA). De film toonde beelden van goudfazanten in het Beijing Centre for Endangered Animals, goud- en Lady Amherstfazant wildvang in de Beijing Zoo en goud en Lady wildvang in de Zoo van Chengdu.

7. Lunch

"Ene me hesp of ene me kees en kdroenk en goei chat soup "
(Big Bill, Leuvense rocker)

8. Victor Steenackers.

Victor Steenaeckers schetste het ontstaan en de doelstelling van de werkgroep. Aanvankelijk volgde een groepje fanatieke kraagfazantenliefhebbers het SOS-Kraagfazant met argusogen. Jarenlang werd door kunstmatige selectie getracht vogels te kweken die morfologische zeer sterk op de raszuivere kraagfazanten leken. Literatuurstudie leerde ons dat er toch uiterlijke verschillen bestonden tussen geselecteerde kraagfazanten en beschrijvingen die terug te vinden waren in oudere publicaties. Later bleek dat vooral de morfologische beschrijvingen in het werk van W. Beebe (Monograph of the pheasants) zeer juist en getailleerd te zijn. Drie bezoeken aan het Natural History Museum leverden voldoende data en beeldmateriaal op om onze bevindingen in het Aviornis tijdschrift te publiceren. Ondertussen draaide de 5 koppige werkgroep op volle toeren. We vergaderen om de maand beurtelings bij een van de leden thuis. De doelstelling van de groep was ambitieus: raszuivere kraagfazanten bekomen en die nadien ook behouden. De groep kocht daarom goudfazanten aan afkomstig van het Beijing Center en van de zoo van San Diego (USA). Er werden verder gratis dieren en eieren ter beschikking gesteld door een sympathisant. Dit materiaal was afkomstig van de zoo van Berlijn. Later werd het project nog versterkt met een chinees eitje. Hij onderstreepte dat het uiterst belangrijk is om met een zo groot mogelijke groep vogels te starten.

9. Raf Smets

Raf Smets duidde ons op het gevaar van inteelt. Nakomelingen van een broer x zuster paring bezitten nog maar 75 % van de genetische variatie van hun ouders. Daarom is het zeer belangrijk om de kleine hoeveelheid import vogels op een doordachte manier te beheren. De vogels die door de werkgroep beheerd worden zijn gezamenlijk aangekocht en maken dus geen deel van privé bezit. Aviornis was graag bereid om het stamnummer 5000 voor te behouden voor de Kraagfazantenwerkgroep. Alleen vogels die gezien hun herkomst een redelijke kans hadden om raszuiver te zijn werden in het Project 5000 opgenomen. De nafok van deze kraagfazanten wordt voortaan geringd met een 5000-nummer. De 5000-ringen bestaan enkel in het formaat K10 voor goudfazant en M12 voor Lady Amherst fazant. Spijtig genoeg is er momenteel nog geen enkele Lady Amherstfazant in het project opgenomen, maar er is wel hoop voor de toekomst. De ringen worden enkel door de werkgroep verdeeld. Hiermee houden we een betere controle over de vogels en hun nafok. Alle vogels uit het project worden op dit moment op DNA getest door Prof. Randi in Bologna. Het is pas na dit onderzoek dat DNA-zuivere dieren verder zullen verspreid worden onder liefhebbers die mee willen werken aan de instandhouding van raszuivere kraagfazanten. De ringen van hybriden zullen afgenomen worden en de dieren worden dan uit het project verwijderd.

10. Paul Raeymaekers.

Paul Raeymaekers toonde het resultaat van het 5000-project dat ondertussen drie jaar loopt. Momenteel zijn er 4 bloedlijnen met goudfazanten opgezet en de nafok per lijn is verzekerd. In een duidelijk kleurschema toonde hij de verdeling van de ouderparen en de nafok. Een minder aangename vaststelling is dat er niettegenstaande alle mogelijke voorzorgen toch al een paar vogels gesneuveld zijn.

11. Discussie.

Tijdens de discussieronde kwamen vooral vragen aan bod in verband met DNA versus morfologie en het behoud van de genetische variatie in het kweekprogramma.

12. Hokbezoek.

De deelnemers kregen nog een praktische oefening mee. Met de opgedane kennis werden de tentoongestelde kraagfazanten uit het SOS-Kraagfazant-project met een ander oog bekeken.

13. Nabeschouwing.

Een werkgroep is een prachtig instrument om op korte een tijdspanne iets degelijk te verwezenlijken. Hij bestaat uit een beperkt aantal mensen dat over een goed afgebakend onderwerp meer (= niet alles) probeert te weten te komen.

Het succes van zulke werkgroep hangt af van onder andere:

- ✓ het enthousiasme van de groepsleden;
- ✓ het feit dat dierenbelang primeert boven financiële en persoonlijke belangen;
- ✓ het feit dat beslissingen in consensus worden genomen;
- ✓ het feit dat een degelijke taakverdeling vaak beter werkt dan een strenge hiërarchie;
- ✓ een degelijke wetenschappelijke onderbouwing van het project (balgenonderzoek, literatuur, DNA);
- ✓ het feit dat alleen vogels met gekende herkomst in het project opgenomen worden en dat de vogels en hun nafok duidelijk gemarkeerd worden (ringen, stamboombriefjes, database).

Namens de Kraagfazantenwerkgroep (namen in alfabetische volgorde):

Ludo Pinceel

Paul Raeymaekers

Raf Smets

Victor Steenackers

Joos Van Houdt

Foto – CD

500 foto's van fazanten

OPEN BRIEF ter ondersteuning van het gezamenlijke DNA-PROJECT

Ik hoop dat U mij niet kwalijk neemt dat ik U schrijf namens de World Pheasant Association. Onlangs ben ik gevraagd om een aantal foto's van fazanten samen te stellen, die gebruikt kunnen worden in tal van publicaties om de interesse in fazanten en hun bescherming te promoten. Op dit moment heb ik inmiddels 500 foto's van fazanten beschikbaar op een foto-CD.

Uiteindelijk was het de bedoeling om fotomateriaal te verzamelen dat beschikbaar gesteld was aan de WPA. Dit heeft de nodige interesse veroorzaakt waardoor steeds meer mensen geïnteresseerd raakten in deze CD.

Na overleg met mensen die veel foto's beschikbaar hebben gesteld aan WPA is besloten om één van WPA's belangrijkste projecten te ondersteunen door de verkoop van deze CD. Het is duidelijk dat iedere fotograaf, die foto's beschikbaar heeft gesteld met naam en toenaam genoemd wordt. Ik stel het op prijs om nog meer foto's te ontvangen: hetzij in printform of als computerbestand. Iedere foto van de bestaande files is omgezet in bitmap formaat.

De foto-CD wordt geproduceerd tegen kostprijs, waardoor een belangrijk deel beschikbaar komt voor het gezamenlijke DNA-project. De resultaten van dit onderzoek zijn veelbelovend, al hoewel het project pas een aantal maanden onderweg is.

Om een beeld te geven van de huidige stand van zaken, heb ik een aantal resultaten opgesomd:

- Het DNA van de **Vietnamfazant** valt binnen de groep van de Edwards' fazanten; dit betekent mogelijk dat de Vietnamfazant een ingeteelde vorm is van de Edwards' fazant.

PHEASANT PHOTOS

*A Collection of over 900 Galliform Photographs and
Videos from The World Pheasant Association*

- De **keizerfazant** is mogelijk een natuurlijke hybride tussen de Edwards' fazant en de Bell's zilverfazant.
- De pas recent ontdekte **Quang Tri-fazant** is eveneens een natuurlijke hybride.
- Een groot aantal **Edwards' fazanten** is inmiddels getest. De genetische variatie is veel groter dan aanvankelijk werd gedacht. Slechts een zeer klein aantal hybriden is vastgesteld met de Swinhoefazant.
- Het onderzoek naar de zuiverheid van de **rode kamhoenders** is nog niet voltooid. De Europese populatie van Sonnerat-hoenders blijkt vrijwel volledig gekruist te zijn met het rode kamhoen of de gedomesticeerde vorm.
- Van de 100 tragopaaan monsters zijn met uitzondering van vier monsters alle dieren, waarvan kruising met Temminck's tragopaaan is vastgesteld.
- De testen bij de **kraagfazanten** geven aan dat wij de beschikking hebben over een goede beperkte populatie goudfazanten. De Lady Amhersfazant daarentegen is sterk gehybridiseerd. Slechts een zuivere vogel is aangetroffen.
- Er zijn geen hybriden gevonden in de tot nu toe onderzochte **oorfazanten** en **pauwfazanten**.

PRIORITEITEN VOOR HET DNA-PROJECT

- De **arendrager pauw** stierf ongeveer 40 jaar geleden uit in Maleisië. Het wildlife departement is zeer geïnteresseerd om de arendrager pauw te re-introduceren, zodra de juiste ondersoort van Maleisië is vastgesteld middels DNA-onderzoek. Monsters zijn genomen in de musea van Tring en Singapore om vast te stellen welke ondersoort destijds in Maleisië leefde. Ongeveer tien jaar geleden zijn een aantal groene pauwen niet ver van Melakka uitgezet. Deze vogels en hun nakomelingen maken het goed; dus een reden temeer om over te gaan tot reïntroductie.
- Een belangrijk aspect is het vaststellen van de **genetische variatie** binnen de verschillende fazanten-populaties.
- Aanvullende testen voor de vaderlijnen zijn op punt gezet en zullen uiteindelijk zorgen voor dieren die zuiver zijn qua soort en een bijdrage kunnen leveren aan de instandhouding van soorten.
- Het verder monsternen van de populatie van **Edwards' fazanten** in beschermd milieu.
- Het intensiveren van het monsternemen in een aantal prioriteit-groepen zoals de **tragopanen, kraagfazanten en de kamhoenders**.
- Het adviseren van de deelnemers, leden van WPA en Aviornis en dierentuinen, om fokprogramma's van kwaliteit te maken, waarbij de genetische variatie zoveel mogelijk wordt behouden.

De World Pheasant Association beschouwt dit project als haar hoogste prioriteit en de eerste resultaten blijken van groot belang te zijn. Het wetenschappelijke gedeelte van het project staat onder leiding van Dr. Ettore Randi van het bekende instituut in Bologna, Italië. Het project is voorlopig gepland voor drie jaar en vrijwel tweederde van de benodigde fondsen zijn reeds beschikbaar. Wij zeer blij indien de foto-CD een bijdrage kan leveren aan de fondsen om het project volledig af te ronden.

- **De prijs is Fl. 55,- / BEF 1000,- voor een foto-CD.**

(De prijs is buitengewoon aantrekkelijk voor een dergelijke Foto – CD)

Met vriendelijke groeten,

John Corder

CBAC – Nieuwsflitsen

Door: Han Assink

- De wildvanghaan Edwards' fazant heeft nu gezorgd voor een aantal bevruchte eieren in de dierentuin van Hanoi.
- De verplaatsingen in het kader van de verschillende stamboeken zijn zo goed als uitgevoerd.
- Er is een dringend verzoek aan diegenen die op dit moment prioriteit-soorten houden om mee te werken aan het DNA-onderzoek. Zie verder in deze Nieuwsbrief.
- Voor het eerst is met succes in Clères sperma afgenomen van de Vietnamfazant. Dit is nodig in het kader van het onderzoek na de taxonomie van de drie laagland Lophura's van Vietnam.
- WPA's nieuwe website wordt druk bezocht. De site geeft ook informatie over avicultuur en en conservation breeding.
Surf eens naar: www.pheasant.org.uk
- Eind maart wordt een workshop gehouden voor medewerkers van dierentuinen en kweekcentra in Noord-India. Op verzoek van de 'Zoo Authority' heeft WPA een uitnodiging ontvangen om deze training te doen. Namens WPA-CBAC zullen Gary Robbins en John Corder deze workshop geven. Vertegenwoordigers uit Nagaland zullen ook aanwezig zijn om de banden met de zoo in Kohima te versterken.
- In het kader van het Blyth's tragopanen project worden contacten gelegd met Myanmar. Inmiddels is een voorstudie gemaakt door een van onze Duitse leden Pack-Blumenau. Keith Chalmers-Watson uit Schotland probeert de bestaande contacten verder te ontwikkelen.

Bruijn's boshoen herontdekt

Door: redactie

Bron: NRC-Handelsblad, 27 februari 2001

Rotterdamse biologen hebben op het eiland Waigeo voor de noordwestkust van Papua (het vroegere Nederlands Nieuw-Guinea), het uitgestorven gewaande Bruijns boshoen teruggevonden.

Een kop en de afgekloven botten van het (opgegeten) dier zijn het bewijs dat dit 62 jaar geleden voor het laatst waargenomen grootpoohoen recent nog is gevangen.

Een twintigtal expedities probeerden de afgelopen jaren vergeefs Bruijns boshoen terug te vinden op het ruim 150 km lange eiland. Het is bedekt met vrijwel ondoordringbaar regenwoud.

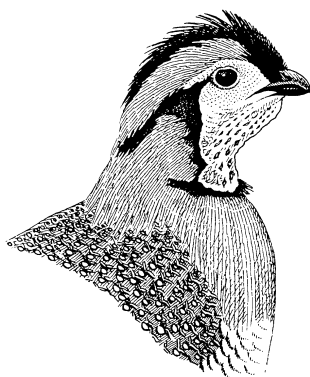
Bioloog Kees Hey van het Natuurmuseum te Rotterdam leidde het afgelopen jaar twee expedities naar het gebied op zoek naar de vogel.

Samen met Kris Tindige van de Papoea Bird Club vroegen zij de eilandbewoners om een vondst van de vogel te melden. De aanpak had succes. Een varkensjager meldde zich. Zijn hond had een grote vogel gevangen. De man at het hoen op en meldde zich met kop en botten bij Tindige.

De resten werden gedetermineerd op basis van huiden en opgezette vogels uit enige musea. Het zoeken wordt nog tot half maart voortgezet.

Internationale Stamboeken, EEP's en Registers voor hoendervogels

Door: Han Assink
Conservation Breeding Advisory Committee

Soort	wetenschappelijke naam	stamboekhouder/co-ordinator
Internationale Stamboeken:		
Congopauw	<i>Afropavo congensis</i>	Roland van Bockstaele
Blyth's Tragopan	<i>Tragopan blythii</i>	Han Assink
Cabot's Tragopan	<i>Tragopan caboti</i>	Han Assink
Edwards' fazant	<i>Lophura edwardsi</i>	Alain Hennache/Han Assink
Maleise pauwfazant	<i>Polyplectron malacense</i>	Don Bruning
Bergpauwfazant	<i>Polyplectron inopinatum</i>	Don Bruning
Vietnamfazant	<i>Lophura hatinhensis</i>	Dang Gia Tung/Han Assink
EEP's – European Endangered Species Programme		
Congopauw	<i>Afropava congensis</i>	Roland van Bockstaele
Edwards' fazant	<i>Lophura edwardsi</i>	Alain Hennache
Palawanpauwfazant	<i>Polyplectron emphanum</i>	David Jeggo
ESB's – European Studbook		
Geen		
Andere registers		
Rheinarts' Argusfaz.	<i>Rheinartia ocellata</i>	Phan Viet Lam/Eric Plouzeau
Kamhoenders	<i>Gallus spp.</i>	Pierre Hermans
Kraagfazanten	<i>Chrysolophus spp.</i>	Kraagfazaanten groep
Pauwfazanten	<i>Genus Polyplectron</i>	Pauwfazantenwerkgroep

Persbericht 'De Rooie Hoeve'

Van de redactie

Fazanterie 'de Rooie Hoeve' open.

Fazanterie 'de Rooie Hoeve' opent op 29 april opnieuw de poorten voor de bezoekers en begint daarmee aan haar derde seizoen. De fazanterie, die gratis toegankelijk is, herbergt één van de grootste collecties sierfazanten in Europa met meer dan 50 verschillende soorten fazanten.

Uitbreiding collectie.

Afgelopen winterperiode is de fazanterie behoorlijk uitgebreid. Zo zijn er onder andere drie soorten edelfazanten bijgekomen en de Crawford's fazant. De collectie blinkt dan ook uit door haar verscheidenheid met ook bijzondere aandacht voor de wilde kamhoenders. Afgelopen jaar bezochten meer dan 2000 bezoekers deze unieke collectie. Vanaf half oktober is de fazanterie ook op internet te bezoeken onder www.derooiehoeve.nl en telde op 1 maart jl. al meer dan 3500 bezoekers vanuit 50 verschillende landen.

Pheasants & Arts.

Vanaf dit seizoen is de fazanterie verder verfraaid met kunst. Pheasants & Arts is een wisselende expositie van beeldend kunstenaars uit de regio, afgewisseld met kunst uit verre oorden. Fazanten en andere vogels zijn voor kunstenaars door de eeuwen heen een grote inspiratiebron geweest. In deze expositie wordt getracht dit zoveel mogelijk herkenbaar te maken en de bezoekers worden zo met beide nader in contact gebracht.

Openingstijden.

Iedere dinsdag-, donderdag- en zondagmiddag is de fazanterie geopend van 14.00 tot 16.30 uur. Daarnaast ook op andere dagen voor groepen van minimaal 10 personen na telefonische afspraak. De fazanterie is gelegen aan de Stoppelveldseweg nr. 1 te Heeswijk-Dinther NL. Naast de ruim 60 volières is ook de broed- en opfokruimte te bezichtigen evenals een goed gevulde informatiecorner.

Activiteiten Kalender

28 april 2001	23 ^{ste} Fazantendag te Heeswijk-Dinther. De Proatstal en Fazanterie 'De Rooie Hoeve' NB: i.v.m. het niet beschikbaar zijn van het zalencomplex is de Fazantendag verplaatst naar <u>28 april 2001</u>.
12 mei 2001	Regional Treffen, WPA-West, Dierentuin Keulen
29/30 sept. 2001	WPA International Convention, Beale Park, Engeland.

De redactie stelt het op prijs indien U bijeenkomsten meldt; dan kunnen zij opgenomen worden in de activiteiten kalender.

WORLD PHEASANT ASSOCIATION

Nederland – België

Colofon

Eindredactie

a.i. Han Assink

Redactieraad Nieuwsbrief

Han Assink
Loi Burger
Peter Holsheimer
Agnes Ovington-De Jong
Patricia Toelen
Steven Vansteenkiste

Redactieadres

World Pheasant Association
De Vogelhof
Boerenweg 66
5944 EL Arcen
Nederland
Tel: 00 31 (0)77 – 473 1272
Fax: 00 31 (0)77 – 473 2884
Email: vogelhof@worldonline.nl

Secretariaat WPA – Benelux

Ballaststraat 23
B-3900 Overpelt
België
Tel/Fax: 00 32 (0)11-666 526
Email: bird.palace@skynet.be

Bestuur WPA – Benelux

Han Assink, voorzitter
Roland van Bockstaele, vice-v.z.
Patricia Toelen, secretaris
Mariet Vallen, penningmeester
Loi Burger
Peter Holsheimer
Agnes Ovington-De Jong

Nederland:

Rabobank Arcen 1033 06 498

België:

ASLK 001 25 61 44 643

Info

www.gn.apc.org/worldpheasant

Lidmaatschap World Pheasant Association – Nederland - België

Lid:	Fl 55,-	BEF 1040	E 25,-
Lid begunstiger:	Fl 110,-	BEF 2100	E 50,-
Conservation lid:	Fl 250,-	BEF 4500	E 115,-

Aanmelden schriftelijk bij het secretariaat van WPA-Benelux

Projecten van de World Pheasant Association, waarbij de Afdeling Benelux betrokken is:

Indochina Project
DNA - Project
Blyth's tragopaaan Internationaal Stamboek
Cabot's tragopaaan Internationaal Stamboek
Edwards' fazant Internationaal Stamboek
Vietnamfazant Internationaal Stamboek
EJFG - Kamhoenderproject
Kraagfazantenproject
Pauwfazantenproject
Arendrager pauwenproject, Maleisië

WPA - International

President: Keith Howman
Voorzitter: Richard Howard
Voorzitter CBAC: Han Assink
Administratie: Jill Court

Registered Charity No. 271203

P.O. Box 5
Lower Basildon, Reading, Berks. RG8 9PF
Tel: 0118 – 984 5140 (UK)
Fax: 0118 – 984 3369 (UK)
Email: wpa@gn.apc.org

Het is toegestaan om artikelen of verkorte versies over te nemen uit de WPA-Nieuwsbrief, mits auteur en bron vermeld zijn.

De redactie van de Nieuwsbrief is niet aansprakelijk voor de inhoud en/of strekking van de gepubliceerde teksten en artikelen in de Benelux-Nieuwsbrief